

«Каліграми. Вірші Миру і Війни».
Специфіка віршованої форми каліграм
(«Зарізана голубка й водограй»).

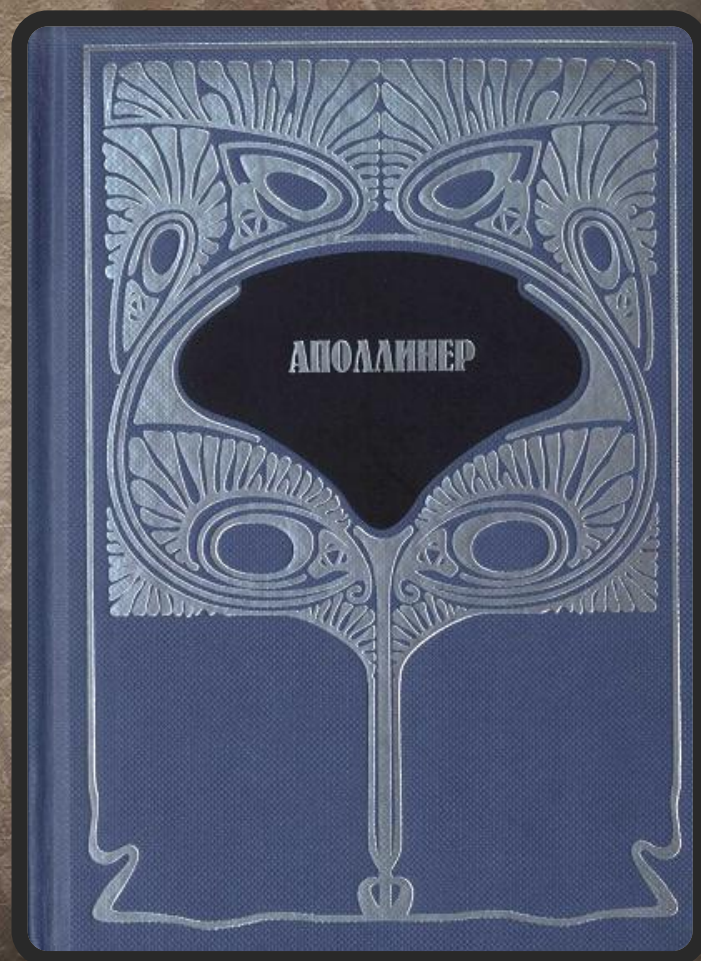
Друга велика поетична збірка «Каліграми Вірші миру і війни (1913 — 1916)»

вийшла друком у 1918 р. Присвячена
вона пам'яті друга - поета, літератора
Рене Даліза, вбитого на фронті 1917 р.

Провідною темою збірки є трагічне сприйняття війни, її абсурдність та заперечення.

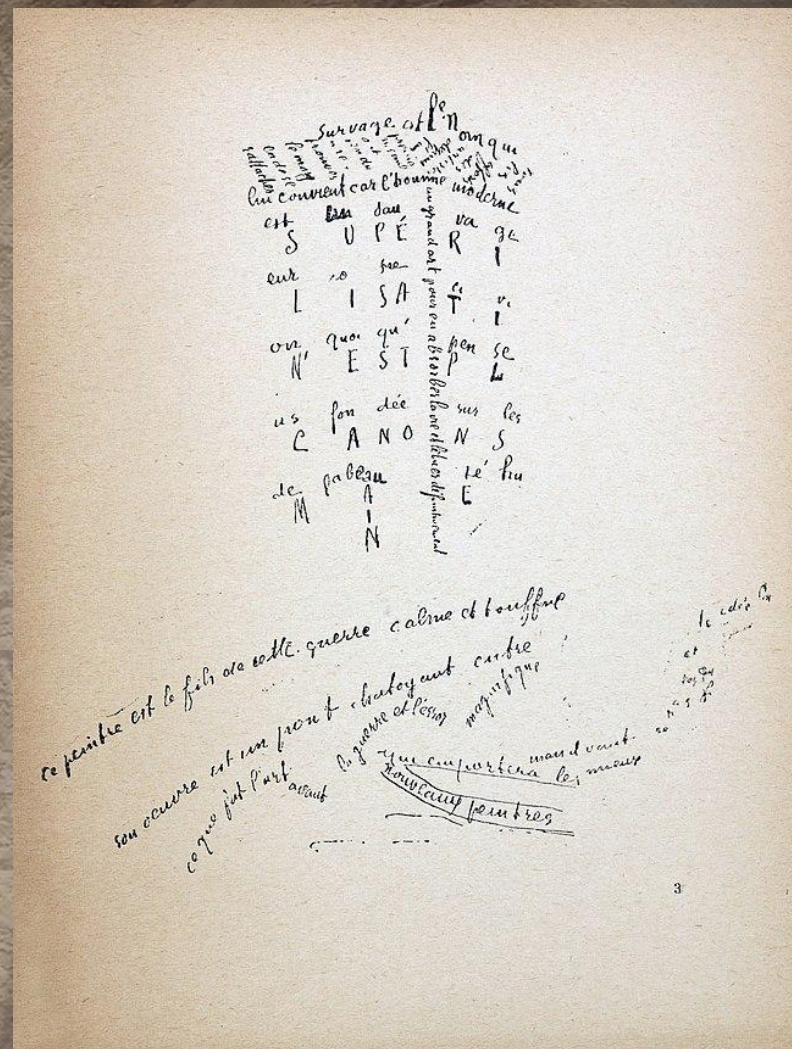
«Каліграми» складаються з шести розділів і містять 84 поезії («Зарізана голубка й водограй», «Гранадські жалібниці», «Прощання вершника», «Дерево», «Перемога», «Узвишся» та ін.)

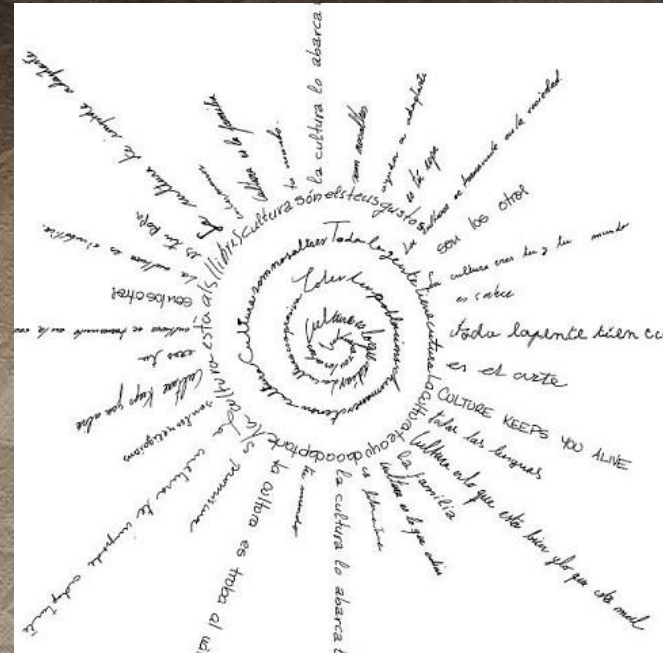
Словникова робота

«Каліграма» – це графічна загадка, яка стимулює образне мислення, розвиває спостережливість і вміння концентруватися, розташування віршованих рядків у формі графічного малюнка.

Вірші, що увійшли до збірки,— зразок аполлінерівського поетичного експерименту: частина віршів надрукована у вигляді «ліричних ідеограм» або «каліграм», тобто таким чином, щоб їх текст утворював графічний малюнок. Такі вірші-малюнки відтворювали аполлінерівську потребу в синтезі словесного та графічного образів.

Перші ідеограми, з'явилися приблизно у IV ст. до н. е. Новаторство Аполлінера – не у створенні віршів-малюнків (сонце, мандоліна, смужка диму, голуб, фонтан, черевик тощо), а у прагненні відтворити в поетичній формі логіку розвитку своєї епохи, показати загальні тенденції драматичного часу.

«Каліграми. Вірші миру і війни» (1918)

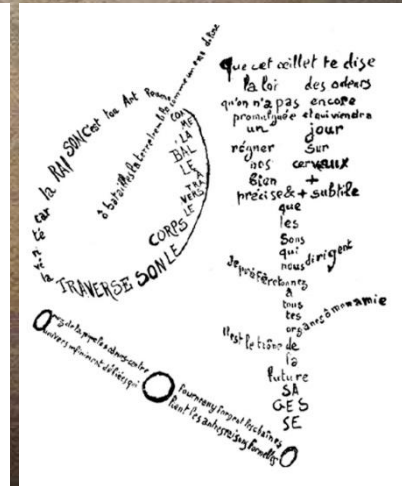
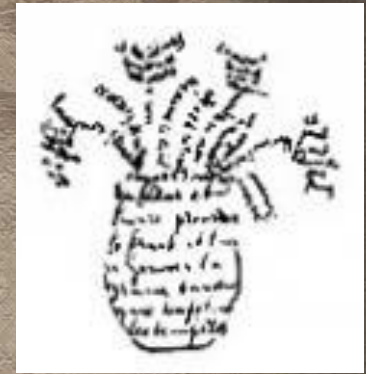
✓ «Каліграми» — це ліричний літопис епохи.

✓ Перша назва «Я теж живописець»

✓ Присвячена пам'яті друга-поета, літератора Рене Даліза, вбитого на фронті у 1917 р.

✓ Шість розділів що містять 84 поезії.

✓ Текст віршів - графічний малюнок (будинок, зірка, лінії дощу).

«Зарізана голубка й водограй»

✓ Літери неоднакового розміру та різні напрямки рядків утворюють обриси голубки над струменями фонтана.

О поєднанні убиті
 МІС
 ЕТТО
 АНШІ
 де
 я вас
 питаю
 та білі водограю
 що плаче й кличе
 голубка маревіс

О дорогі розквітлі губи
 МАРЕС
 ЛОРІ
 ти
 МАРІС
 ви дівчата
 я вас
 питаю
 та білі водограю
 що плаче й кличе
 голубка маревіс

Douces figures poignardées
 MIA
 YETTE
 ANNIE
 où
 vous
 jeunes filles
 MAIS
 près d'im
 jet d'eau qui
 pleure et qui prie
 cette colombe s'extasie

Chères lèvres fleuries
 MAREYE
 LORIE
 et toi
 MARI
 êtes-
 ô
 MAIS
 près d'im
 jet d'eau qui
 pleure et qui prie
 cette colombe s'extasie

Душа моя в тремкій напрузі
 Де ви Біллі Даліз Реналь
 Як у церквах ходи тула
 Ви в сонну воду глядитеся
 Де минає Кремниць волонтер
 Душа ягриться з неспокою
 А як вони ще живі
 Тим олександрі
 рамене в траві

Де ви солдати мої друзі
 Печальні ваші імена
 Б'ють відгомонам до небес
 І погляд ваш вмирає десь
 Що в нього очі як той Рейн
 Вже може їх нема тепер
 І водограй ридає зі мною
 Десь б'ються на Північній фронті
 асі в хрові
 На багрянєстїм горизонті

Tous les souvenirs de
 O mes amis partis en guerre
 Jaillissent vers le firmament
 Et vos regards en l'eau dormant
 Meurent
 Où sont-ils Braque et Max Jacob
 Derain aux yeux gris comme l'aube

Tous les souvenirs de
 O mes amis partis en guerre
 Jaillissent vers le firmament
 Et vos regards en l'eau dormant
 Meurent
 Où sont-ils Braque et Max Jacob
 Derain aux yeux gris comme l'aube

Billy Dalize
 mélancolisent
 dans une église
 qui s'efface
 morts défil
 mon âme est pleins
 pleure sur ma peine

CEUX QUI SONT PARTIS A LA GUERRE AUJOURD'HUI SONT PARTIS A JAMAIS
 Le soir tombe O sanglante mer
 Jardins où saigne abondamment le laurier rose fleur guerrière

Вірш «Зарізана голубка й водограй» - це ліричний монолог, сповнений болем і відчаєм. Поет сумує за дівчатами, які не пізнали щастя:

*О постаті убиті любі
О дорогі розквітлі губи
Міє Маріє
Отто Лорі
Анні і ти Маріє
Де ви дівчата
Я вас питаю
Та біля водограю
Що плаче й кличе
Голубка маревіє*

Образ водограю набуває значення символу скорботи. Гіркого жалю з приводу передчасної смерті молодих.

Внутрішня емоційна напруга зростає у другій і третій строфах. Де згадуються друзі поета:

*Душа моя в тремкій напрузі
Де ви солдати мої друзі
Де ви Бійі Даліз Регаль
Печальні ваші імена
Як у церквах ходи луна*

Звертання до друзів теж залишається без відповіді, бо мертві не можуть говорити. І знову «рида водограй»...

У четвертій строфі виникає
слабка надія :

*А як вони іще живі
Десь б'ються на Північнім фронті*

Однак її заступає образ закривавленого
сонця.

У кінці вірша поєднуються глибокий
трагізм і віра поета у можливість спасіння
людства

*Там олеандри всі в крові
І сонце ранене в траві
На багрянистім горизонті*

ОСОБЛИВОСТІ ПОЕТИКИ

<u>Принцип антитези</u>	<i>(убиті — розквітлі, нема — живі, глядись — вмирає десь), що підкреслює протиприродність війни.</i>
<u>Асоціативна образність</u>	<i>(водограй, струмені фонтана, голубка над ними, «відгомін до небес», «олеандри всі в крові», «сонце ранене в траві»).</i>
<u>Форма звертання суто особистісного характеру</u>	<i>(«постаті убиті любі, дорогі розквітлі губи», дівчата, солдати, мої друзі).</i>
<u>«Особливий синтаксис» без розділових знаків</u>	<i>(текст сприймається як скорботна туга, плач).</i>

ВОДА — ЖИТТЯ

антитеза
життя — смерть

голубка — символ
миру, жінки

червоний колір —
кров,
зелений — життя

«Зарізана
голубка
й водограй»

жінка — джерело
життя на землі

єдність із Всесвітом

чоловік і жінка —
нероздільне ціле

водограй — скорбота, сльози

ОБРАЗИ-СИМВОЛИ В ПОЕЗІЇ

«ЗАРІЗАНА ГОЛУБКА» - біль, розтоптана молодість, убиті сподівання.

ГОЛУБКА НАД СТРУМЕНЯМИ ФОНТАНА — ЦЕ СИМВОЛ ВІЧНОГО ПЛАЧУ ЗА ТИМИ, ХТО ЗАГИНУВ У ПЕРШІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ.

«СОННА ВОДА» - це статичність, зупинка руху, смерть. Зупиняється рух води — це війна, яка все знищує.

«ВОДОГРАЙ» - символ скорботи гіркого жалю з приводу передчасної смерті молодих юнаків

«СОНЦЕ РАНЕНЕ» - трагедія, абсурд, війна не тільки вбиває все живе, а перевертає основи Всесвіту. Але воно ранене, а не вбите. Є ще надія, є ще іскра життя.

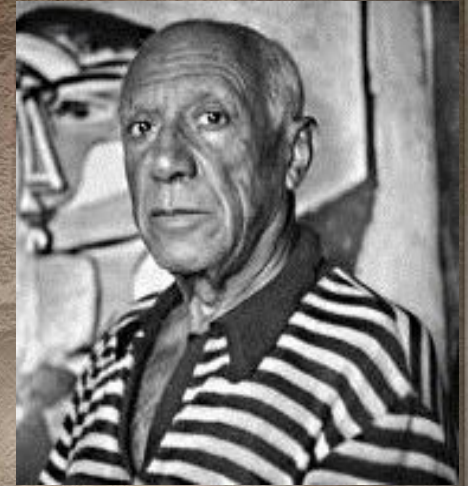
Горизонт — символ межі між життям і смертю

«ОЛЕАНДРИ ВСІ В КРОВІ» - образи насильства, кривавого і безжалісного світу

«Зарізана голубка й водограй»

✓ Зарізана горлиця Аполлінера стала прототипом голубки Пікассо, який через сорок років підхопив ідею поета, створивши образ, що символізує мир в очах сучасного людства.

✓ Малюнок синім олівцем «Голуб» став однією з найвідоміших робіт митця, яку всі знають під назвою "Голуб миру".

✓ В 1950 р. за цей яскравий твір антивоєнної тематики П.Пікассо удостоївся міжнародної премії миру.

Домашнє завдання:

- *Створити власну каліграму на тему війни і миру (віршовану чи у прозі) або вивчити вірш «Зарізана голубка й водограй»*